

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BAR S

HIRDETÉSEK
 centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.
 Gyakori hirdetések és a velünk
 összeköttetésben levő hird. íródek
 arányában részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. NOVOTNY ERNŐ.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA R. T.

REVICZKY GYULA.

Irtta: KERSÉK JÁNOS dr.*)

„Ő irta . . . Ő! Fogod olvasni sirva“
 Így énekelt a bánat lantosa.
 Dala elszállt, s ő elpihent a sirba,
 De dala él s nem mulik el soha.
 Én olvasom és könyezem merengve
 Fakó pacsirta bájos énekén,
 Mely büszkén tör fel a magas egekbe:
 Be áldott, jó fiu volt a szegény!

Csak egy hűséges társa volt: a Bánat,
 Összeterelte őket a Magány.
 Ez ösztönözte, hogyha vágya támadt,
 Dalolni róla sok, nagy éjszakán.
 Anyacsók bus arcát sohasem érte,
 Mint gyermek titkon sirt: ne lássa más
 Tavaszt nem ismert, mert nyomon kísérte
 Ifju korát az őszi hervadás.

Ó Boldogság, hogy lihegett utánad,
 Behorpadt melle érted hogy zihált!
 Szerelmi lángja jaj, hiába támadt,
 Rokont lelkével egyet sem talált.
 Ő is dalolt a boldog szerelemről,
 Álmát a bájos Emmiről szövés;
 Sors gunyja volt, hogy csak a könyve perdül,
 S akit szeretett, nem lett az övé.

Hirnév, dicsőség, kincsért nem sóvárgott
 Hiu világ kegyéért nem remeg,
 Egyet áhitott, csak egy szál virágot
 Az ő kezéből — s azt nem kapta meg. —
 Az ifjuság másoknak rózsaeerdő,
 Neki lemondás, néma hervadás,
 Hol járni is csak titkon, jétve mert ő,
 A rózsát durva kézzel tépte más.

Igy lett a búbajos pacsirta
 És a mélységes Bánat jó barát;
 Ifju, meleg szív: vén, bús pesszimista,
 Ki megveii a föld hitvány sarát.
 Vérig sebeztek durván megtépázva,
 És a dalában mégse szól a vád.
 Mig feslett, foszlott gyöngye földi váza,
 Dalolva hirdeté bocsánatát.

Könnyelmün szórta szerte lelke kincsét,
 S mig Arco partján lassan senyed ő,
 Sir szélén visszaszól: „Ember tekints szét,
 Nagy Pán halott, de él a szenvedő.
 A szenvedők birják ezután a földet,
 Melyet nekik a Megváltó adott;
 Boldog vagy ember, hogyha még a könyved
 Ki nem apadt és van még bánatod.“

Boldogságát a bánatba lelte,
 S amig dalolt, nem vette észre sem,
 Hogy száll, száll mind távolabb a lelke,
 Komor dala megenyhül csendesen.
 Könyét Arcó szellője mind felissza,
 Eltűn a Bánat, mely szívében ül,
 A lelke száll egy szebb hazába vissza
 S a költő meghal észrevétlenül.

De dala zeng s a bájos szép dalokba
 A költő lelke mindörökre él.
 Ő irta . . . Ő . . . olvassuk andalogva,
 Belőlük hozzánk Ő maga beszél.
 Magasztos eszmék, édes ifju álmok,
 Mind hófehér, nincs rajtuk sár, salak.
 Szegény poétám! Im sirodhoz állok,
 Haló porodban, hogy csodáljalak.

Irigy világ, mely akkor meg nem értett
 Mostan magasztal téged, jó halott.
 Hangos szavakkal lelkesül ma érted,
 Mikor fülébe cseng komor dalod.
 Te, aki a szenvedőknek daloltál
 Szegény poétám, jaj, nem láthatod,
 Miként lett a bús, tört szíveknek oltár,
 Fenséges, dalra készítő bánatod.

*) A lévai Reviczky-Társaság megnyitó ünnepségén elmondotta dr. NOVOTNY ERNŐ, a társaság sziniszakosztályának elnöke.

Elnöki megnyitó.

Mélyen tisztelt Társaság!

Midőn Léva város és Bars megye közönsége néhány hónappal ezelőtt a Reviczky-Társaságot megalakította, sokkal többet akart, mint hogy a maga művelődésének egy újabb eszközét megteremtse. Emléket akart állítani egy nagy költőnek, aki míg élt, ismeretlenül élt, epedve a dicsőséget, mely harmatcseppjeivel nem üdítette föl virágot-termő, hirnévre szomjas lelkét; a nemzetnek szánt dalokat magának dalolta, míg a csalódás köve alatt testben-lélekben összezúzva önnön tüzeben lobogott el észrevétlenül.

Felállítottuk az emléket, mely arra van hivatva, hogy örök időkre hirdesse a maga lendületnélküli korában fel nem ismert költő nagyságát; most gyűjtjük meg rajt az áldozati lángot, mely arra van szánva, hogy örökké lobogjon.

De miért egyesültünk éppen annak neve alatt, aki egyebet sem tett, mint önnön fájdalomainak művészi formáit kereste? A nemzet politikai történetében része nem volt, csatát nem nyert, felföldözés nem fűződik nevéhez, magas rangot, hivatalt nem viselt: „kósza proletár” volt, — mint ahogy önmaga mondta magáról — és csupán csak énekelt. Hát az álmodozó énekes, kinek útját semmi gyakorlati érték, semmi kézzelfogható siker nem jelzi, mióta méltó arra, hogy komoly férfiak és művelt hölgyek összegyűljenek és nevéből kultuszt csináljanak? Ez a kérdés fölvetődhetik talán valahol, de nem itt e Társaság díszes sorai között. Nem, tisztelt hölgyeim és uraim, ilyet fölteni önmagunkról sértés volna önmagunk iránt.

Mikor az ember először érzett valami olyant, mely az anyagtól független; midőn az ifju először sugta a lány fülébe: szeretek; mikor valami belső ösztön legelőször vezette arra a gyermeket, hogy szülője iránt előbb kiméletet, majd szeretetet tanúsítson, őt védelmébe vegye és halála felett szomorkodjék; midőn valamely magasabb érzés először bírta rá a tömeget, hogy a köz érdekeiért vívott küzdelemben elesett hőseit megsirassa és eltemesse; midőn az ember először fedezte fel a természetben a szépet, s érzelemvirágok fakadtak lelkében, melyek arra vezették, hogy kutassa, aki ezt a sok szépséget alkotta, keresse az Istent; szóval, amikor először érez és érzelmei nyomán megindul gondolkodása: az ember a művelődés útjára akkor lépett, melyen végig eljutott a mai civilizációhoz. Szerelmet, szülői-szeretetet, honfiérelmet, természetszépét, istent és hitet, lendületet és elhatározást, akaratot és nagyratörekvést, küzdelmet és nagyvívókat, mindent, mindent, amivel a lélek bír, az érzelmenek s az ebből fakadó költészetnek köszönünk. A költészet a szellem első ébredése, a lélek szárnyalása, az élet bája, az embernevelés legősibb eszköze, az emberrélevés örök-érvényű tényezője. S a költő? . . . Mi a költő? A szépség titkainak művésze, az érzelmei fejlesztője és nemesítője, minden emelkedettség megindítója s az emberiség örök nevelője.

Nem méltó elhatározás volt-e mélyen tisztelt Társaság, hogy kulturális munkánkat egy költő neve alatt indítottuk meg? . . . S ez a költő nem más, mint aki sugártalan életének derültebb napjait itt élte át Léván, mignem egy nagy titokból reaszakadt életének átka, mely üzte, kergette

messze idegenbe, feledni a multat és keresni a jövőt, kiszakítván magát az őt ölelő rokoni karok közül, mintha mondta volna: mindent tudok, ehhez a szeretethez nincs jogom . . . És ment futva, menekülve a magányba, az árvaságba, megsiratni születését, életét, önmagát; elzokogni szomorú „végzetét“:

*Gondold meg azt, hogy árva vagy,
Élők között és holtak közt is az,
Halottad sincs, kit megsirass.*

És míg futott zokogva, két kézzel szórta lelkének kincseit, hogy aki nemzetének semmit sem köszönhetett, mert semmije, még neve sem volt: a szomorú szépségek és tiszta érzelmei egész kincsesládát hagyja ránk örökségbe.

Szeretsz tisztán, hiven: fűröszd meg lelked az ő költészetében és érzelmeid hóféhér ártatlanságot nyernék. Megaláztatás ért: tekintsd az ő megaláztatását és békével viseld sorodat. Szegénység nehezedett, csalódás, sors-csapás zudult reád: mi a te szerencsétlenséged az ő végzetéhez képest? A tűrő, lemondó, nemes szerelemnek örökre klasszikus példája marad művészetében ő maga és Emma alakja. A keresztény szeretetnek és megnyugvának zsoltáros-könyve az ő költészete. Az emberszerető türelemnek senki sem adta fényesebb példáját önala.

És mégis e tiszta, nagy szellem megnyilatkozására rideg, érzéketlen kora nem érzett megilletődést, ünnepi hangulatot. Ünnepejük tehát mi utódok őt, ki annyiszor szerez nekünk ünnepet, valahányszor bűvös könyvét a kezünkbe vesszük és olvasva, követjük tiszta lelkének útjait.

Köveskúti Jenő.

T A R C A.

REVICZKYRÖL. BESZÉD.

Elmondotta a Reviczky-Társaság nov. 29-iki megnyitói ünnepén PAULOVICS ISTVÁN dr.

Tisztelt Társaság!

Egy kevéssé ismert fiatal esztetikuskunk mondja, hogy a nagy lírikusok sok tekintetben a tragédiák hőseihez hasonlatosak. Mint ezek, azok is rendkívüli kiválóságokkal, de viszont nagy gyalóságokkal is felruházva jelennek meg az élet színpadán. — És valóban, ha körülnézünk a világirodalomban, észre kell vennünk, hogy a nagy költők, különösen a nagy lírai költők, a rendkívüli adományok mellett többnyire nagy fogyatékosokkal is bírtak s mint valami tragédia hősei, kiválóságaikban hordozták fogyatékoságuk csiráit. Többnyire rendkívüli, beteg, érzékeny emberek, akik ép azért betegek, mert rendkívüliek s ép azért rendkívüliek, mert az átlagnál sokkal finomabb az idegrendszerük, étheribb a lelkük, szubtilisebb az érzékenyséjük, intenzívebbek az érzéseik.

Nemcsak azzal ragadnak el bennünket, hogy dalaikban olyan érzések megnyilatkozását látjuk, mint amelyek bennünk is ébredhetnek, hanem azzal is, hogy ezek az érzések sokkal nagyobb jókúak, mint a mieink. Jobban megéreznek és jobban át-

éreznek mindent, mint mi, mert szívük, mint „érzékeny, művészi mérleg — a porzemtől is félrebillen“. — Hevesebb a szerelmük, forróbb az ölelésük, idegesebb a csókjuk. Sóvárabb a szomjuk, vadabb a kedvük, mélyebb a honszerelmük. Lángolóbb a vágyakozásuk, keserűbb a bánatuk, perzselőbb és szenvedélyebb minden szenvedélyük. Lelkükben egy szebb, egy boldogabb világot hordoznak s talán ezért van, hogy nem tudnak belehelyezkedni ebbe a mi világunkba.

Reviczkyben nem találhatjuk meg mindazokat a tulajdonságokat, amelyek az igazán nagy költőkre jellemzők. Egyéniségének kisebb a mérete, szenvedélyének lanyhább a hőfoka s képzetének szelidebb a szárnyasapása ahhoz, hogy a legnagyobbak között foglalhasson helyet. Nincs benne, mondom, nagy szenvedély, melyre pedig a nagy lírikusnak ép oly szüksége van, mint a fának az éltető, a tápláló s végre is hervasztó napsugarakra.

De azért van sok olyan tulajdonság benne, mely csak a legnagyobbak sajátja. Itt mindenekelőtt az őszinteséget kell kiemelnem, mely nemcsak, hogy jellemző vonása az igazi lírának, több ennél: a létföltetele. Ennek köszönjük a világirodalom legszebb lírai alkotásait. Reviczky őszintesége természetes s természetessége sohasem mesterkelt. S ez mutatja, amit annyira szerettek volna megtagadni tőle, hogy egyéniség s

igazi, eredeti, nagy költő. Mert a nem-egyéniségek, a kis kaliberű emberek vagy mások egyéniségét erőszakolják magukra, a mások érzéseit lopják meg, vagy — ha ösztintek — a maguk átlagérzéseit kénytelenek dalba önteni. Az első esetben hazugok és émelgyősek, az utóbbiban érdektelenek és unalmasak.

Isten kiválasztottja volt ő is, mint az igazán nagyok, akik tűrnek, szenvednek, csalódnak s bukdácsolnak egész rövid életükön keresztül. Rájuk illik Eötvös mondása, hogy: Örök a létük, de örömtelen pereg le. Mint ezek, Reviczky sem „futott, nem versenyzett, nem ármánykodott. Isten bizománysának vallotta magát, azért nem váltotta fel egyéniségét az érvényesülés aprópénzére. Nem volt benne semmi, de semmi abból az üzleti szellemből, mely mai potáink nagyrészt annyira jellemzi. Becsvágy égette a lelkét s nem a hiúság. A becsvágy kivívja, a hiúság kifutkossa az elismerést. Irt, dalolt, gyönyörűségére önmagának, viaszgatalására bánatos lelkének. Az édes dal világában élt csupán, a realis életet nem ismerte, konvencionális hazugságait magára nézve kötelezőknek nem tartotta. Nem volt olyan, mint más, összetöpreődött lélek, aki szinte testi-lelki személyes bánatoltnak veszi mások érvényesülését. Sohasem volt az a célja, hogy rövid időre híres, keresett, népszerű legyen s azután eltűnjék nyomtalan; ő a jövő életnek élt, a jövő dicsőség

A költő hazája.*)

Arany János mondása szerint a költő hazája kezdődik a csendes tanyának küszöbén, melyhez emlékezete fonálának legelső végét kötö.

Igy értve mondhatjuk, hogy Reviczky Gyula hazája itt, Léván kezdődik, hisz önéletrajza egyik töredékében legelőször Léváról emlékezik meg.

Reviczky Gyula ugyanis maga szeretne volna megírni életének regényét. Megkísérelte háromszor is, de a három megkezdett mű közül csak az az egyet fejezte be, mely *Apai örökség* címén eddig három kiadást ért. Ebbe azonban a költő sok oly részletet szö, melyet ő maga sohasem élt át. Sokszor szakadt el hőstől, Fejérvázy Tibortól. Ezt nem ajándékozta meg sem költői képességgel, sem írói becsvágygal, amik Reviczky Gyula lelki világának legerősebb mozgatói voltak. Az ebbszélés végén pedig úgy hagyja el hőst, mint Puskin az ő Anyeginét. Az olvasóra bízta, hogy képzelje el: mi legyen Tibor további sorsa?

Egy másik kísérlet címeül a kuszáló kézirat fölül a költő e szót írta: *Romok*.

Ebben is abból, amit elképzelt: több van, mint abból amit átélte. Azzal kezd, hogy óceán hajóján ül és a hullámoknak mesélgeti élete történetét. Már pedig Reviczky oly utas volt, mint egyik regényalakja: Dálnok András. Ez ifjunak az utazás volna legóhajtottabb élvezete. Utazások, menetrendek, térképek közt képzelten mindig utazik. De csak képzelten, mert mielőtt valósággal felszállhatna a messzerobogó vonatra, kórúgya szegzi magához és végre is odautazik, ahová nem vágyott és ahonnan nem térhet vissza sohasem.

Ellenben önéletrajzában az a töredéke, melyet először említettem csak a valót

*) Felolvasta a szerző, a Reviczky-Társaság 1913 november 29-én tartott megnyitói ünnepéjén.

számára dolgozott. — Költői önérzete is egészen sajátos és egyéni. Nem fölhevül, mint Petőfi, nem enyelgő, mint Arany, nem tebiyodott és nagyzó, mint Hugo Karolyé vagy Orah Gabore, hanem nemesen szerény, megnyugvo, majdnem azt mondhatni, hogy: aiazatos.

Nem volt *íngész*, aki a saját világnézetét, erejét és tenyet ontja mindenre; aki az örökkevalót látja a változóban, aki a dolgok legmélyére hatol, — de a legnagyobb lírai tehetségek egyike, ki a legszebb eszméket, a legmeghatóbb érzelmeket váltoította költői valóra.

Hogy mégsem ismerték el, hogy arról az egyetemen terről is le akarták szorítani, amelyre magát mintegy praedesztinálva látta, lefogatasa és a korviszonyok magyarazzak.

Reviczky arisztokrata-lelfogatású és konzervatív gondolkodású költő volt. Túlságosan kiművelt, finom ízű ember, aki a költészetet — épúgy, mint Goethe és Kazinczy, — csak egyes kiválasztottak számára valónak tartotta; aki megvetett, lenézett minden nepiest s így olyan levegőben szarnyalt, mely az akkori magyar közelet és irodalom előtt idegen volt, sőt valósággal ellentét a liberális és demokrata-érzelmekkel telített nemzeti és népies iránynak. De, viszont, — kora egy még forrongó, önmagát is alig értő kor volt, mikor egyrészt a mult keserűségei nyomták a magyar lelket, másrészt nagy eszmék, az előrehaladás eszméi hevi-

jegyzői fái, ebben a költő bevallottan önmagáról beszélt.

E töredékben rövid feljegyzések lazán függve össze sorakoznak egymás után. Csak azokat érdekelhetik, kiket Reviczky költészet és egyénisége megragadott.

E feljegyzésekből, először is ezt idézem: a szű őföldhöz mindig a legnagyobb szeretettel ragazkodtam, én Lévát tekintettem annak. A költő leírja, mint élte itt néjének Boronkaynének házában gyermekkorra néhány kedves évét. „Kicsi és sovány, de egészséges voltam; széles és pajkos, nem túrtam a kényeztetést s nem áhítottam ki; ha „gyerekeknek” mondtak, mindig nagy óhajtottam lenni. Szerettem halászni és rákászni a Perc patakban, sokat kóboroltam a réteken, szívesen bogarástam vagy labdáztam. Nagyon szerettem dalolni, 7—8 éves létemre több népdalt tudtam mint férfi koromban. A virágok közül a rózsát szerettem legjobban, utána az ibolyát. Az állatok közül a kutyát és az éneklő madarakat kedveitem, a macskát nem szenvedhettem, ha macska akadt éleim, kutyát kerestem hogy reáuszítsam. A lévai elemi iskolától részletesen emlékezik meg. Írja: olvasni hét éves koromban tanultam meg két hó alatt. Az elemiben mindig a legjobb számoló voltam, később megfordítva. A második elemiben mindkét félévben a 10-ik voltam, bár éreztem, hogy valamennyinél többet tudtam, a harmadikban első félévben harmadik kitűnő, a második félévben, mert egyszer a katekizmust nem tudtam, ennek rovására mindenből csak jelest adtak s 11-ik lettem. Különbben az iskolában mindig jó formán a legkisebb voltam s emiatt sokat kellett kiállnom, de iskolatársaim szerettek. Könyszerítve, tuszkolva sohasem tanultam s e tekintetben szerencse volt hogy nem buzdítottak tanulásra, ha teszük bizonyára rossz tanuló lettem volna. A szabadságot már kiiskoromban legelőbbre becsültem s ha otthon engedelmet kaptam, hogy kimehetek, az ajtómból visszakialtottam:

tették a nemzetet. Valami lázas törekvés — kipótolására mindannak, amit szomorúan, csüggedten, de reménykedve — nélkülözni voltunk kénytelenek.

Csodálatos azonban: a nagy nemzeti felbuzdulás s a tette ebredő erők korában szomorúan kellett bevallanunk, hogy a népies-nemzeti költészeti irány elaggott, sablonossá vált; hogy teljesen *érzelmi* irra idejét mulla, mert a merőben hivatlanok lejárattak. A Nyugat nagy nemzeteinek a költészetéhez kellett tehát fordulnia, hogy belőle több ízest változatosságot, újabb, nemesebb hangot, modernebb szellemet s több eszmei tartalmat hozzon irodalmunkba.

Költészetünk egyszere felhagyott tehát a népies irányzattal s öntudatosabban, férfiasabb lélekkel es hangon szólalt meg. — Ennek a férfiasabb, ifjúból mintegy férfivá fejlett líranak egyik legelső képviselője nálunk Reviczky Gyula. Az ő líraja már nem tisztán érzelmi, hanem reflexiós s nem is népies, nem is népieskedő. Színter föltűnő módon kerül a népies formákat, a hagyományos témákat: külsőleg-belsőleg egyaránt modern. Az egyszerű érzelmei tolmácsolása helyett általános emberire törekszik, az élet problémájával foglalkozik, földi életünk célját vagy céltalanságát énekl s a modern ember életének, lelkivilágának igyekszik hangot adni.

Izig-vérig modern poéta, de közelszem abban az értelemben, aminőben ma hasz-

Szabadság! A vitakozás elemem volt, nem volt ember, kinek tágitottam volna.

A gyermekkor ez epizódjai közt legérdekesebb, amit atyjáról ír a költő.

Itt még nyoma sincs annak az elkésredésnek, mely az *Apai örökség* vezető motívuma. Édes atyám — írja — könnyen ingerlékeny de ép ily könnyen engesztelhető volt, sok tulajdonát örökölttem: a pazarlái vágyat, a büszkeséget, a halasztgatás szokását és a zöld szemet. Csak természetem nem örökölttem, mert ő magas volt. Szeretett dicsekedni, olykor az igazság rovására is, tőle tanultam cigarettázni és kártyázni, sok piquet-partit játszottunk együtt. Nem hiába irigykedtek atyámra, szép férfi volt és igaz gavallér. A tulvilágot úgy képzelte, hogy halála után az emberi lelkek egyesülnek a végtelenben, mint vízecseppek a tengerben, a pokol azonban lehetőség. Az ördögben nem hitt, de az istenben mindig hitt és erősen bízott.

Mikor a feljegyzések történtek, Reviczky Kálmán még élt. Nyilvánvaló, hogy a költő szeretete atyját s atyja is, bar fiával szemben csak oly könnyelmű volt, mint önmagával szemben, a maga módja szerint szeretete fiát. Csak Reviczky Kálmán halála után támadtak azok a felfedezések, melyek a költőt fellázították atyja ellen s melyekkel ezúttal nem foglalkozom.

A gyermekévek után Reviczky Gyula olykor a szünetek alatt, majd később az érettségi után csak hetekre kelesztte fel Lévát, hol a Lakner-házban mindenkor bizalmas meleg otthont talált. E későbbi élményeiről a *Margit szerencsége* című regényében emlékezik meg. Mikor a regényt írta keserű kiábrándulások hatása alatt kedvére volt, hogy a házasságról rajzoljon torzképeket. Mulatatta magát azzal: mily furcsaságok és mily véletlenségek terehetik egymáshoz a házas feleket. Azok kerünek össze, kik legkevésbé valók egymáshoz. Gyorsan és mulhatatlanul

náljuk mi ezt a *modern* szót. A mai, *modern* költők erkölcstelen, istentelen, frivol költészte a költészet szent templomát szennyes tivornyahellyé változtatta. Ebbe a templomba, ahova ezelőtt levett kalappal léptünk s lelkünk már előre reszketett attól a gyönyörűségtől, amit a fennszarnyaló himnuszok akkordjai belénk lehelnek, oda most alig léphetünk tiszta ahítattal, mert hiszen már az ajtóból ránk örlakodik a festett arcú és festlett erkölcsű *költők* bomba légioja.

Pedig, — régi igazság! — minden, igazán költői mű, legyen az egy rövidke dal, vagy ötfelvonásos tragédia, nem más, mint szellemi csarnok, hova az olvasó azért lép be, hogy olyat lásson, amit a maga szűk körében nem igen láthat. Ha Shakespeare valamely művének épületébe lép, talál fönnszarnyaló fantáziát, költői gondolatokat, emberismereten alapuló nagyszerű jellemzéseket; ha Petőfi dalait nézi meg, talál eredeti, önálló, függetlenségre sóvárgó természetet, eszméket ragyogó hasonlatokat, képeket és mély érzelmeket: ha Reviczky költészetébe mélyed, talál emberszeretetet, hitet, türelmet, megnyugvást és megbocsátást. A legszebb, a legnemesebb emberi ére nyeket, amelyek emberi lélekben valaha csak éltek.

El nem ismerésének, meg nem értésének harmadik oka, hogy életéről a magyar közönségnek csak nagyon hiányos fogalmai voltak, pedig a lírikusnál az élet magyarázza

kell bekövetkesnie a kölcsönös szegyenkesésnek, olykor a katasztrófának.

Egy regénynek csak környesetrájsát vette a vidék életéből. A helyzet azóta megváltozott. A vármegye urai ma nem oly hatmaskodók, az üzletemberek ma nem oly meghunyászkodók, mint Reviczky regényében, a polgári munkát most már rem vetik meg csupán nemesi előjogok címén, nem vesztik a társaságot, nem egy válaszfal omiott le, mely eselőtt erős osztályokat elkülönített egymástól. De a múlt század nyolcvanas éveiben a megyei Társaság olyan volt, aminőnek Reviczky írja le. Az ő éles rajzai adják meg e kor igazi képét, nem pedig azoké, kik nagyon mulatságosan, de nagyon feülletesen adomástak róla.

Levai élményeit egyik költeményében is feldézi Reviczky, de felsóhajt, hogy a hang, mely visszahitta, nem érte utól.

Garamujfalut többször éneklé meg a költő így „Faluk” című ciklusában: Susogjatok, ti koronás fak! Virágok illatozatosok, csak ti ne legyetek mogorvák, azért hogy én ily bús vagyok.

Majd mint Vajda *A vadai erdőben*: „itt szeretnek meghalni, mindörökké rejte lenni.” Valam jarva kezdett a versébe: „A réteken járok bolyongva a mezsei virágot szedek . . . Szivemben minden dalol, zeng, énekel. a garamujfalun töltött szünetű egyikenek élményeiről szól Reviczky első elbeszélése: a *Csiperőzsa*. Visszamelekesve a költő arra gondol, hogy akkor más örangyala lehetett, mert jobbnak, boldogabbnak érezte magát. Ez a jó örangyal időkőben talán meghalt vagy nyugdíjba lepett a valami merős, gromba porkolab lőti be a helyet. Ez örangyalt hozhatta össze a *Csiperőzsa*val, a fehér állat, mely közűk szővoott, verben a költő nem énekelte meg . . . Csak egy futó sóhajt küldött utána: „Szegegy Csiperőzsa! Tehet-e róla, hogy nem a keretesz kannája, hanem az eg esője öntözi?”

mintegy a költészetet. Ez a kettő össze van forrva, egyik a másiktól el nem választható.

Reviczky rövid élete a lelki megrázkodtatások és szenvedések egész sorozata. Azonban mindegyik egy-egy mesteri gondolat-stáció. Magaslátok, emelkedési pontok jobbra-balra. Az olyan szomorú élet mint az övé is volt, a gyöngé áttagembert vagy ketsegbeejti, vagy dacossa teszi. Reviczkyt nem tette egyikeve sem. Leikét-testet a sors meggyötörhette, összezúzhatta, emberszereteteitől és hitetől azonban meg nem foszthatta. Zúgolódott ugyan ő is; atkozta ő is születése percét, de csak ideig-őraig. Mikor lelke zúgolódása elcsitul, zivatara tova vontult, helyet talált lelkében a megengesztelődés. A „magány” nagy dalosa megnyugszik Isten rendelésében, bár látja, tudja, hogy az ember nyomorult és jobb sorsra méltó. De — nem lehetünk igazán boldogok. Sok, édes álmat el kell temetnünk, sok kedves reményt meg kell siratnunk, ez azonban ne csüggyessen el bennünket, panaszt sohase adjon ajkunkra.

Minden álmat ébredés, minden boldogságot kiábrándulás követ. Ez a világ rendje, így volt ez mindig s így lesz mindenkor. Ha kisebb-nagyobb mértékben is, de mindnyájan csalódtunk ebben a rövid életben. Vagy magunkban, vagy másokban. Mindnyájunk szivében van egy-egy halott, kit siratni és gyászolni meg nem szűnünk soha. De ezért kétségbeesnünk nem szabad. Nagy bölcseség, ha fel tudunk emelkedni a változhatat-

S ugy-e szép virág annak dacára, hogy nem piperkőcök gombylukában hervad, hanem a vihar sodorja el?

Reviczky költészetében még sok helyütt tükröződnek vissza itteni élményei, megcsap e vidék levegője, haljuk a fai susogását, elmélyedünk a közeli erdők rejtelmes világába . . . a mi élénkszerű foráliként csillam ki Reviczky költészetének sötét kiméréből: mindatt inen keresi a költő, ahol szűlföldét találta meg. Vitkőczot, boi bölcséjét ringatták, csak egyszer, futólag idézi fel: az *Apai örökség* című elbeszéléseinek elején.

A költő aia ját ideidéztem, ahol szeretett lenni s ahol szerettek. Ő: magát szólaltattam meg, hogy közelünkben legyen. Ő igazában s nem az a másolata, mely ma közkezen forog.

Mert Reviczky Gyulát, mintha római porond gladiátorra lett volna, akkor értek az emiserő tapsok, mikor halálos lörgéseit öntötte dalokba. Legjelentősebb költeményei sokáig maradtak pusztában kiáltó sók. De mikor körágyán sanyódo rimes sorokban számlálgatta, találta, hogy hány hete vagy hány napja van hatra meg és kérlelte a hozzá irgalmatlan eget, hogy: „Ne még! Forró szivem jobban pihen a napon, oh a sir setét!” Ez hatott. Kezdek reá figyelni és kezdek meitányolni.

Csak meitányolni, ismeroi azonban nem. Még most sem. Egyenisegenek az a képe, mely forgalomba került, tuiságosan hatványított kiadása az igazának.

Beteges, cőndes, panaszos, jámbor és mindenek felett türelmes veracsínátó látnak benne, ki hiteben ugy érezte, hogy minden az övé, mert hatalmas van a legjobb sziveken, övé a dicősege, az örök ifúság, neki valóság az elérhetetlen!

Reviczky Gyulát még nem követték a magaslátokra, melyekig felemelkedett, se nem értek a melysegekig, melyekbe ő leszállt. Éteben az emiserő kritikákat a szerkesztők

lanba való beletörődes filozófiájai. Keserőségeinket, csaiódásainkat, szenvedéseinket a bekes resignációnak, a megnyugvasnak kell feiváltania mindig.

Ebből a bölcselő álláspontból magyarázható, hogy Reviczky par excellence a mult költője. Mint mindenki, aki nagyon csalódot, akinek reményeit nem váltotta be az élet, a multba tér vigasztalásért: Reviczky is majdnem teljesen a multban és a multnak élt. Abban a multban és annak a multnak élt, mely elmult, vissza többé sohase jő, de amit azért mégis látunk, érezünk, soha el nem felejtetünk. — Reviczky örökösen csak a multon merengett, ezt sirdogálta vissza, ezért van az, hogy költészetében annyi a bánat, oly nagy a fájdalom. Költészeté igazán „édes zokogás”; főtárgya mindig az, ami a boldogságából hiányzik. Ez ad neki, akár szerelmi, akár filozófiai költeményeit nézzük is, bizonyos elégius színezet. A multon való merengése okozza azután azt is, hogy kontempláló, reflexiókra hajló költő.

Ismételjük: Reviczky költészetének majdnem egész birodalma a multé. Pedig, maga mondja, a mult se volt szebb a jelennél. Csak azért látjuk szebbnek, azért óhajtták mindig vissza, mert szenvedéseink, csalódásaink emlékeké váltak, az emlék pedig mindig szép. A bántó, a kinzó színek idővel elmosódnak, a távolból kellemes hatással vannak ránk s az emlék, ami a multból megmarad, „valami nagy, mérhetetlen, szent békeség.”

gonoszul megcsontították, épen a lényegét hagyták ki, annál szivesebben közölték az őt becsmerlő, vagy vállat veregető cikkeket. S bármily elismerés is legyünk a kivételül veendő, Reviczkyt méltató tanulmányok iránt, nem állíthatjuk, hogy az ellentétes áramlatokkal szemben mindedig sikerült volna Reviczky költészetének helyes értékelését a folyó irodalommal elfogadtatni. A folyó irodalom, melyet Reviczky Schopenhauer nyomán nevezett el így a reklámok dobjait ma is másoknak veri.

Atiknek ma még leghangosabban dobolnak, Reviczky allegóriáját alkalmazva a Parnasszus alján tülekednek, anélkül hogy a felvezető utat megtalálnák. Sőt nem is keresik. Nem törnek ők új ösvényeket, kényelmesen járnak az országutakat. Utánzóik, de nem Beaudelairet, nem Verlainet, nem is nagy költőket, sőt nem is a francia dekadenseket követik, mint elhitetni szeretnék, hanem azt a csoportot, mely a hetvenes években *gründdeutschland* gyűlév alatt játszotta le kis játékaikat.

A *gründdeutschland* azóta elfeledett toiforgatóhoz hasonlitosak az ő magyar epigónjaik. Verseik renyhén hőmpölyögnek szük medrűkben, ferde jelzőkkel, értelmi zavarokkal, rikító modorosságokkal tetazelegnek prózájuk tarkálék idegen szóktól, időzetektől, melyek az eredeti gondolatok hiányát palástoják és illatozik az önimádástól. A közel rokonosság felismerése végett idézem a német Bernsteinnak (mondanom sem kell, hogy nem a hasonnemű francia drámaírónak) katiinai beszédeből a következő bekezdést:

„Még meddig fogják a Goetheket nagy költőknek tartani? Mikor jövünk mi sorra?”

Nemzetországban ők nem kerültek sorra s nem fejtették meg néhány évtized multán az ő ócskaságukat Magyarországon esedik a lomból s mint újszerűségeket fogják árulgatni. Nem szándékozom az iskolával bővebben foglalkozni, csupán arra utalok:

Összegezve az elmondottakat: Reviczky az igazi emberszeretethez és szenvedéshez krisztusi trubadur-feje; a krisztusi szenvedés lírikusa. Bele lehet ebbe az egy meghatározásba foglalni lirájának egész eszmenetét: emberszereteteit, hanyódásait, szenvedéseit, a szenvedők iránt való nemes részvétét s az életnek, a fájó és mégis édes életnek, a szenvedések tűzpróbájában megdicsőült, felmagasztosult életnek a szeretetét. El lehet helyezni ebben a meghatározásban költészetének, lelki megpróbáltatásának tragikus csúcspontját is, mely *A kenyér* című versében olyan fenségesen zord, szinte kaukázusi látványt tár elénk. — Micsoda prometheuszi, mondhatni petőfies vad lángholász ebben a remekműben! *Az örült* szebb talán, de nem *igazabb* ennél.

A társadalom örült zavara az egyéni, *méltatlan* szenvedés feneketlensége elviszi a költőt az istenség elkeseredés- és szenvedés-szülte megtagadásáig és dantei lángokkal égve, dörge oda a sátánnak és az egész világnak:

*Vezess a harcra! Megutáltam az erényt,
Mely mánkőn biceg!*

Végtelenül gyönyörű, szinte páratlan hely ez a magyar irodalomban! Megrendítő és megindító. Nem csupán modern, hanem klasszikus irodalmunkat is betetőző lángóda ez, mely, sok más hasonlóval együtt, emeli feljebb és feljebb Reviczkyt a kései elismerés magaslátán.

ny állápontra helyezkedett az iskola Raviczky Gyulával szemben?

Eleinte megtagadta német szülőt, négy magyar költőt nevezett meg elődeiül: Balassa Bálintot, Csokonai Vitéz Mihályt, Vajda Jánost és Raviczky Gyulát. A közönség azonban sehogyse tudta megtalálni az összekötő vonalat a négy költő és állítólagos elődaik között. Ők maguk sem ezért kezdik az említett elődöket megtagadni. Először is Raviczkyt. Már ismételtlen jelentették ki róla, hogy nem nagy költő. Főképp azért nem, mert ők nem ismerik el annak. A „tegnap-est”-höz számítják és megtagadják a „holnapozó” való jogát.

Csak annyiban van igazuk, hogy Raviczky semmiesetre sem a „ma” költője. Egyik élesszemű írónk az emlékiratokat szerző, a pillanatot gyönyörűen válogatás nélkül durván kihasználó svengáli lovagról állítja, hogy a lovag a jelenkorban mondhatná: elérkezett az én időm. S a svengáli lovag ideje nem lehet Raviczky Gyula ideje. De a holnapot, a jövőt csak azok tagadhatják meg Raviczkytól, kik már most érzik, hogy a jövőhöz semmi köztük. Mi oly jövőben bízunk, mikor a lét kíméletlen harcában kifáradó emberek megnyugvást fognak keresni, ezeknek lesz lelki balszámuk Raviczky Gyula költészetére, mely most még kellő vízhang nélkül szól a fájdalom és a szomorúság megtisztító és megdicsőítő hatalmáról, az élvezetek hiábavalóságáról, a megbékélt türelméről, a részvétéről, a megbocsátásról, így hirdetve, a megváltó és mindenható szeretet új evangéliumát.

A jövő legzsebb sikerei biztatják azokat a nemes törekvéseket, melyek itt, Raviczky Gyula költői hazájában oly irodalmi társaság alakítására vezettek, mely lobogóján Raviczky Gyula nevét viseli. Nem csupán magam nevében, de a Petőfi társaság megbízásából is üdvözölöm a Raviczky Gyula társaság érdemes alapítóit, hivatott vezetőit és lelkes tagjait. Kívánom, hogy a működésük idővel egyre szélesebb hullámgyűrűket verve tisztító és termékenyítő erővel hasson a most zavarosan forrongó magyar irodalmi életre. E cél felé emelve tekintetünket hangtartsanak Raviczky Gyula jelzőjét: Excelsior! A küzdelem gyönyör! Excelsior!

Koroda Pál.

A Raviczky-Társaság megnyitó ünnepsége.

Felső-Magyarország kulturéletében nagy jelentőségű nap volt november 29.-ike. E napon tartotta Léván az ugyanott ez év nyarán megalakult Raviczky-Társaság megnyitó-ünnepségét, amellyel ez az új irodalmi társaság nyilvános szereplését megkezdette. Léva városa színtiszta magyarságánál, megfelelően nagy intelligenciájánál s talán geográfiai helyzeténél fogva is szinte predesztinálva van arra, hogy gócpontja legyen egy nagy vidéknek, az északnyugati Magyarországának s itt a nemzetiségi határon magassa tartott kézzel és erő, faji öntudattal lobogtassa a magyar kultúra világító fátyláját.

Hogy mily nagy szükség volt a Raviczky-Társaságra, semmi sem bizonyítja jobban, mint az a roppant nagy érdeklődés, mely ennek az irodalmi egyesületnek annak idején megalakulását s most pedig megnyitójának ünnepségét kísérte. Összegyűlt a város és Barsvármegye színjára, a szomszéd vármegyékből is igen sokan. Képviseltette magát a budapesti Petőfi-társaság is. A városi aszkháns nagy közgyűlései teremtő nem volt képes befogadni az érdeklődő közönséget, úgy hogy még a szomszéd kis tanácsterem

és a polgármester fogadó-termet is ki kellett nyitni, hogy a rendezőség helyet tudjon szorítani a közönségnek.

Az ünnepséget *Köveskúti Jenő*, tanító-képző intézeti igazgató, ismert író, a társaság agilis elnöke nyitotta meg igen tartalmas, Raviczky Gyula írói egyéniségét, a Raviczky-Társaság célját ismertető beszéddel, kifejtette a kulturális okokat, melyek az alapítókot a Társaság megalakítására ösztönözték, külföldön és részletesen foglalkozott a Raviczky-kultusszal, mely az idő múlásával fokozatosan növekedik.

Ezután dr. *Novotny Ernő*, a színi szakosztály előadója dr. *Kersék János*nak, a társaság főtíkárának ez alkalomra írt *Raviczky Gyula* című kötetmenyét adta elő szívhözszóló követelenséggel. Ugy az előadót, mint a szerzőt szívvelyes óvációban részesítette a közönség.

Majd dr. *Koroda Pál*, a Petőfi-társaság tagja és a Raviczky-társaság tiszteleti tagja foglalta el az előadói széket s a *Költő hazája* címen Raviczkynek lévai emlékeiből olvasott fel. Vonzó modorban előadott találó jellemzése nagy érdeklődést keltett fel a közönségben, mert az idősebbek emlékezetében még élénken él Raviczky, a sápadt vézna, kis lévai diák, akiben már akkor felismerhető volt a költői lehetőség. Végül a Petőfi-társaság nevében üdvözölte a Raviczky-társaságot, azok alapítóit, vezetőit és tagjait. A szíves szavakat hatalmas-viszhangként lelkes eljenzés követte. Az elnökség pedig a választmány megbízásából külön levélben is megköszöni a Petőfi-Társaság jóindulatát és erkölcsi támogatását, mert így emelte föl s nagyobb önbizalommal fog haladni kiűzött cserje felé.

Ezután dr. *Paulovits István* tanár, Raviczky életírója és a Raviczky-Társaság tiszteleti tagja tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást Raviczky költészetéről. A jeles esztétikus részlete említtat a sokáig meg nem értett Raviczkyt, összehasonlítva az ő erkölcsös, keresztény-szeretetre alapított világnézetét a későbbi triviális, leza erkölcsös, modernnek nevezett új irodalmi irányzattal. Frappans jellemzése, mely erősen méltatása az elismerés piederz-tálgára állította Raviczkyt. A közönség, de különösen a hölgyek lelkesen megtapsolták az előadót a szép és tartalmas értekezéséért.

A következő szereplő *Farkas Tivadar*, a Raviczky-Társaság tagja volt, ki *Raviczky Gyulának az Imakönyvem* című szép versét adta elő.

Végül *Kleiszner Pál*, a Raviczky-Társaság tagja zongorán adta elő *Godard* Barcarolle és *Chopin*-Ballette című darabját. Mesteri technikája, színes, meleg tónusu játéka oly előadásban mutatta be ezt a két szép darabot, amilyenben csak nagy ritkán van alkalomunk gyönyörködni.

A program végeztével *Köveskúti Jenő* elnöke szívvelyes szavakkal köszönte meg a közönség érdeklődését s annak támogatását kerlte a jövőre is.

Különfélék.

— **Városi közgyűlés.** Léva r. t. város f. hó 2-án rendkívüli közgyűlést tartott. A tárgysorozat első pontjaként a polgármester bejelent, hogy a pénztár megvizsgáltatván, rendben találtatott. — A II. tanácsnoki állás betöltését a közgyűlés a tanács indítványára egyelőre elhalasztotta, mert az új szervezeti szabályrendelet ez idő szerit még megalkotva nincs, a régi pedig a II. tanácsnoki állás hatásköréről nem rendelkezik. — Bejelent a polgármester, hogy a vásártéri korcsmaépítet kb. 19000 koronába került, mely összeg kb. 13 %-ot jövedelmez. — A kutyáösszeírás újból tapetre került. A tövényhatósági közgyűlés ugyanis a város határozatát megsemmisítve a polgármester a miniszterhez fellebbezést nyújtott be úgy a maga, mint a város nevében, s kérte, hogy ehhez az utólagos hozzájárulás megadásák. A hozzájárulás több oldalú hozzájárulás után ellenindítvány hiányában megadott. — A villamostelep megváltása ügyében a közgyűlés *Boros Gyula* indítvá-

nyára vonatkozólag magáévá tette a jogúryi s pénzügyi szakosztály ama javaslatát, mely szerint a kérdés döntés tárgyát újból nem képezheti, miután az egy fellebbezés folytán a miniszteriumnál van döntés végett. — Egyébként a beadott indítványt s jelen határozatot szintén fejtérjeszteni rendelte. — Polgármester bejelent, hogy a vármegye a gyepterületi telep 12000 kor. költségeinek részbeni fedezésére 3000 kor. segélyt szavazott meg. Közönségeti tudomásul. A „Zöldkert” megvetelésre vonatkozó ideiglenes szerződés felbontatott, mert eladó a város által tett kikötést acseptálni nem hajlandó. — A „Perbete—Nagysálló” vasutépítési társaság ama kérése, hogy a város által megszavazott 20000 kor. hozzájárulás a város azon kikötésének melőzése melő adassék meg, miszerint a vasut végálmósa Léva legyen s az összes vonatok közvetlenül Léva fussanak be — elutasított. — Néhány kisebb jelentőségű tárgyat a polgármester a közgyűlést berokszította.

— A Raviczky-Társaság I. estélye.

A lévai Raviczky-Társaság pénteken, december 5.-én tartotta első téli estélyét, amely igazolta a társaság működéséhez fűzött várakozásunkat: sikerült a közönségnek nemcsak érdeklődését felkelteni, hanem rokonszenvét is felkelteni. Most is nagy közönség gyűlt egybe, hogy a szép és érdekes, programot meghallgassa. A sorrendben az első *Karafiáth Márius* dr., az irodalmi szakosztály elnöke volt, ki rövid bevezetés után *Örökéletesség és fajhiűnéia* címen az emberiség szaporodásának nagy akadályaival foglalkozott érdekes s statisztikai adatokkal mutatván ki ennek keretében a nálunk divó egyke-rendszer átkát. Szembe állította a foyton fogyó Franciaországot a szapora németiséggel. Foglalkozott a rokonok között kötött házasság következményeivel. Az érdekes és vonzó modorban tartott előadás általános értésében részeseült. Ezután *Farkas Olga* úrleány adta elő *Körmives Kelemené* című melódrámát, melynek zenéjét *Telma József* szerzette. Meleg érzéssel előadott szavaltának hatását nagyban fokozta *Árany Mica* úrleány diskret, finom zongora kísérete. Nem különben nagy tetszéssel fogadta a közönség *Köveskúti Jenő*nek, a társaság elnökének fenköit gondolatokkal telt verseit, melyeket maga a szerző olvasott fel az ő megnyerő modorával. Ezután *Szilárd János*, a társaság tagja *Rósi néni* című derős humoru novelláját olvasta fel, mely különösen a hölgyközönség körében hódított. A műsört dr. *Heinrich Győzőné* úrasszony művészi éneke fejezte be. Harom dal volt programjában: *Szendy: Szeretlek-e? Diezli: Liliumszál és Wavrinecs Mór: Zene alatt.* Harom bájos dal, melyek az előadó gyönyörű ének művészetében még sebbnek tűntek fel. Az ének művészetnek remeke volt az, amit hallottunk. A közönség szívvelyes óvációban részesítette őt, általános kívánságra meg kellett ismételnie, sőt meg is kellett toldania reportekárját. A zongora kíséretet *Belcsák László* a zeneszakosztály elnöke látta el, aki mester ebben a tekintetben. — A Raviczky-Társaság meg lehet elégedve első estélyének sikerével, mert nemcsak, hogy műsora magas színvonalon álló volt, de az előadónak egyenesen a közönség szívéhez sikerült ferköznie. Most már a legjobb reménységgel folytathatja útját feifelé a Parnasszuson. A második estély december 19.-én delután 5 órakor lesz szintén érdekes programmal.

— **Személyi hír.** *Formanek Lásár* a 14. hónapig gyalogezred köztisztviselőben álló parancsnoka f. hó 3.-án zárszálljunk megsemmisítésére Lévára érkezett s miután a látottak felett legteljesebb elismerését fejezte ki, 4.-én visszatarozott Nyitra-ra.

— **A Barsvármegyei Patronage egyesület.** f. évi november hó 30.-án tartotta Barsvármegye székházában alakuló közgyűlést *Kells Gyula* cs. és kir. kamarás főispán elnöklote alatt. — Az elnök üdvözölve a szépszámu és előkelő közönséget, rövid és tartalmas beszédben méltatta a patronage egyesület szükségességét, nagy szociális horderejét, s busditotta a jelenlevőket

a kitartó és önzetlen munkálkodásra. — Ezután felolvastattak az alapszabályok, melyek egésszben elfogadtattak, csupán azon pontnál, hol az egyesület feloszlása esetén a meglévő vagyon hova fordítsassék, adott be *Mallóth István* alispán oly értelmű indítványt, hogy az egyesületi vagyon ily esetben ne Barsvármegyében levő ugyanilyen egyelet javára, hanem bármely más hasonló irányú egyelet javára illetve átadthó. — E módosítás elfogadásával az így teljesen elfogadott alapszabályok értelmében áttért a közgyűlés a szükséges tisztikar megválasztására. — A választás egyhanguan történt a következő eredménnyel. — Elnök: *Keltz Gyula* os. és kir. kamarás, főispán. Társelnökök: *Pintér Károly* apátplebános, *Mallóth István* alispán és *Fuhrmann Andor* törvényszéki elnök, ki egyuttal ügyvezető elnöké is választott. — Alelnökök: *Lopusny Ottó* kir. ügyész, és *Kreuz Géza* törvényszéki bír. — Pénztáros: *Terebessy János* kir. ügyész. — Ügyész: *Dr. Gayay József* ügyvéd. — Főtűtár: *Dr. Szűnyi Aurél* ügyvéd. — Választattak ezenkívül még számvizsgálók, ellenőrök és mintegy hetvenöt nő, férfiak vegyesen választmányi tagokul. — A közgyűlésen jelen volt az igazságügyi m. kir. miniszternek kiküldöttje, aki a patronage egyesület célját fejtegette és az életből vett példákkal mutatta ki annak áldásait. — Ezekután *Keltz Gyula* főispán elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a patronage egyesület fővédője *József kir. herceget* kéri. A küldöttség vezetőjére *Keltz Gyula* főispán kérte fel a közgyűlést. — Dízelnökökké Magyarország összes megyés püspökei a Barsvármegyei főurai választattak meg. *Keltz Gyula* elnök szászavai után a közgyűlés szétoszlott, hogy ezek után most már tevékenyen folytassa áldásos, szociális működését.

— **Esküdtörbárságunk elnökei** A possonyi kir. itelőtábla elnöke az aranyosmaróti törvényszéknél szervezett esküdtörbárság elnökevé sz. 1914. évre váraijai *Dr. Fuhrmann Andor* kir. törvényszéki elnököt, helyettes elnöke *Dr. Gádl-Homoky Kálmán* kir. itelőtábla bírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Ismeretterjesztő előadás.** A Kath. Kóroden mult vasárnap, november 30.-án, délután 5 órakor, a Kór nagytermét teljesen betöltő hallgatóság jelenetében tartotta meg *Báthy László* prépost-plebános az adventi idenyre tervezett negy előadásból az első: *A magas Tétráról*. A tanulás előadást kiindulón sikerült vetített képek elenkitettek. *Kalapos M. riska* ügyesen szavalta el *Várady Aurának Régi könyv* című kötetmenyét; *Boyyó Éna* pedig *Fiala Magyar ábránd-ját* zongorán játszotta el megüppöen szép készséggel. Ma — vasárnap — délután 5 órakor a *Japán misszió* — vetített képek kíséretében — lesznek ismertette; szaval: *Herschmanek Iónka*; cimbalmon játszik: *Moravék Margitka*. Ez előadásokra a tagok vendégeket is hozhatnak magukkal, mindenkit szívesen fogadnak. Belépődij nincs, csupán a készkiadások némi fedezésére fizetendő 20 fillér személyenként.

— **Az Országos Ügyvédszövetség Barsvármegyei Osztálya** 1913. évi december 8-án a. e. 10 órakor *Léván* a városi tanácssteremben rendkívüli közgyűlést tart, Targysorozat: 1. Zarszámadás 2. Költészetes 3. Folyó ügyek 4. A kolosvári osztály átirata az esküdezői intézmény és a sajtótörvény módosítása tárgyában benyújtott törvényjavaslatokkal szemben állásfoglalás iránt. 5. Esetleges indítványok a közgyűlést társas ebéd követi.

— **Az Erzsébet-leányképzőkör** dícsőretre azon méltó törekvéséről, hogy magát tovább képessé a hallgatóságnak örömet s élvezetet szerezzen, már a multkor megirtuk véleményünket. Most újból regisztrálhatjuk, hogy az egyesület szépen halad előre az általa rendezett házi, intim estélyek a vezető elnök: *Liedermann J.* kabné úraszonya tennéket szellemét és jó-ságos lelkiállását dícsőri. Mult vasárnap, november 30.-án is az 8 keszének nyomait látták az estély egész műsorán. Az estélyt *Hecht Elsa* kedves songorajátéka vezette

be, mely nagy tetszésben részesült. Utána *Liedermann Jakabné*, elnökű Újvári Péternek *Hinda néni* esete című kis dolgozatát olvasta fel, melyet nagy figyelemmel hallgattak. Ezután *Grünfeld Sándor* két szép Zerkovito-dalt énekelt és pedig dícsőret nélkül, szép, erőteljes baritonja szívekhez szült. *Rappeport Elsa* és *Weiss Irén* jöttek ezután a pódiumra s bámulatos folyékony-sággal elcsicseregtek egy kis német dialógot: *Braune Das liebe Ich-jét*. A bájós előadónak sokat tapsolt a közönség. Nem különben mély hatást keltett *Rónai Olga* szavalata, ki szinte drámai erővel adta elő *Leuren-Patai Zeidó öröm* című költeményét. Műsort is egy bájós leányka zárta be, *Streicher Caesa*, ki magyar nótákat játszott cimbalmon elfogulatlanul, igazi, jó, magyaros érzéssel.

— **Gazdakör Garamkelecsényben** Örvedetes jelenségnek tartjuk, hogy gazdáink saját értelmiségük fejlesztése a társasélet ápolása céljából gazdaköröket alakítanak. Kétszeres az öröm, mikor ily gazdakör a tótajuk vidéken alakul, mert ennek a magyarosítás terén is szép missziója van. Legutóbb *Garamkelecsényben* alakult az oitani tanítók buszgólkodása folytán ilyen gazdakör, amelynek alapszabályait most hagyta jóvá a belügyminiszter.

— **Gyászhir.** A barsamegyei róm. kath. leköcsnek egyik köztiszteletben álló tagjának elhunytáról vesztük a szomorú hírt. *Agárdy János* alsógyörödi plébános, aespere, hosszabb időn át a verébelyi aesperei kertüle: egyházi tanfelügyelője, mint résztvevő értesülünk, pénteken, december 5.-én reggel 62 éves korában meghalt. A boldogult a lévai *Agárdy család*ból származik, sok évig a lévai plébánián, majd Budapesten a Lipót városban volt kápián. 1889 évben neveztek ki az alsógyörödi plébániára. Mint Barsvármegyei törvényhatósági bizottságának tagja, a közeletben is tevékeny részt vett. Jó kedélyű, jó szívű férfi volt, kit hívei és barátai rajongásig szerettek. Majdnem négy évtizeden keresztül volt az Ur kertjének büszke munkása. Az utóbbi időben betegeskedni kezdett, mag most az Istenhez vetett bizalommal hunyta le szemeit az örök álomra! Halálát három testvére és nagyszámú rokonság gyászolja, kik halálát a következő gyászjelentésben közlik: Szívünkben a legmélyebb fájdalommal jelentjük, hogy szeretett fivérünk, illetve nagybátyánk és kedves rokonunk főtisztelendő *Agárdy János* alsógyörödi r. kath. plébános, aespere, Barsvármegyei törv. hat. bizottságának tagja, hosszas, keresztényi türelemmel viselt betegség és a halotti szentségeknél többszörösen történt ájtatos felvétele után életének 63., áldozópapáságának 39. évében folyó évi december hó 5.-én reggel 7 órakor csendesen elhunyt. Kedves halottunk hült tetemeit e hó 7.-én vasárnap délután 3 órakor helyezzük örök nyugalomra a róm. kath. egyház szertartása szerint az alsógyörödi r. kath. temetőben. Az egésztestő szentmise áldozat december 9.-én reggel 9 órakor fog az alsógyörödi r. kath. templomban az Egek Urának bemutatattani. Alsógyörödön, 1913. december hó 5. napján. Az örök világság tényekedjék neki! *Agárdy Zsigmond*, *Agárdy Miklós*, özv. *Jarabek Józsefné* szül. *Agárdy Amália* testvérei. Özv. *Gyenes Józsefné* szül. *Bakó Petronella* nagynénje, *Agárdy Zsigmondné* szül. *Hiavács Mária*, *Agárdy Miklósné* szül. *Gregory Mária*, özv. *Agárdy Mihályné* szül. *Gyenes Borbáia*, özv. *Hradecsn Gyuláné* új. férj *Szimovits Györgyné* szül. *Sümegh Paulina* sógornő, *Gyenes József*, *Gyenes Sarolta*, *Gyenes László*, *Agárdy Sándor*, dr. *Kersék Jánosné* szül. *Agárdy Etelka*, ifj. *Agárdy Zsigmond*, özv. *Andruska Józsefné* szül. *Agárdy Mária*, *Duska Iuráné* szül. *Agárdy Ióna*, *Agárdy Janka*, *Alda*, *Mária*, *László*, *Lajos*, *Hradecsn Géza*, *Ióna*, *Gizella*, *Gyula*, *János*, *Margit*, *Jarabek József*, *János*, *Mária*, *Flóris* unokatestvérei.

— **A lévai temetkezési egyelet** f. hó 8.-án d. e. 11 órakor a Kath. Kór helyiségében rendkívüli közgyűlést tart a melyen az alapszabályok módosítása lesz megállapítva.

— **Kinevezés.** A vall. és közokt. miniszter *Kleiszner Pál* lévai áll. tanítóképző intézeti nevelőt kinevezte a bajai áll. tanítóképző intézethez segéd-zenetanárrá. *Kopcsán Mihály* alsódiódi r. k. iskola tanítója a lévai állami Tanítóképző gyakorló iskola tanítójává neveztetett ki.

— **Gazdasági előadások.** A „Barsvármegyei Gazdasági Egyesület“ elhatározta, hogy a jövő év elején a magyarvári tanárok közreműködésével *Léván* gazdasági előadások tartassanak.

— **Körcsvonalasztatás.** Zsuzszen dr. *Kenesey Kálmánt* egyhangulag a szelizi kör orvosává választották meg.

— **A lévai moziban** ma és holnap is különböző műsorú előadás lesz. Ma a főkép *Hadnagy szerelme* címen érdekes és házassággal végződő szerelmi történet. Ezenkívül *Pathó* heti udonságai, *Magss juttatom*, *Noana nyaklánc* és *Pali biliárdozik* című komikus jelenetek. Igen szépek a *Bajkál tórol* készült felvételek. A holnapi műsorban *Asta Nielsen*, a világhírű mozi színésznő egyik legjobb szereperől készült felvételt fogják bemutatni. Ugy ma mint holnap d. u. 3 órakor ifjúsági és fal 9 órakor rendez helyáru előadás lesz. A közönség bisonyára meg lesz elégedve, mert mindkét napon szép és változatos a program.

Csalódni emberi dolog, de nem okvetlenül kell. Ha e névre „Róthy“ figyelünk, úgy nem csalódnunk, hanem eredeti pemeteff-cukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar hássisot, mely köhögés, rekedtség, és hurutos bántalmak sok ezer esetében oly kifejezően bevált. Postán bérmentve küldő doboz, 3 koronáért az egyedüli készítő: *Réthy Béla* gyógyszerész, *Békéscsaba*.

Dupla élvezetté válik szabadsága ha elutazása előtt cipőre „Berson“ gummasarkokat tétet. Az új Berson gummasarok arany dobozban: kényelmes, elegáns, ruganyos, tartós. Cipészetét kifejezetten „Berson“-t kérjen, ha jól akar jarni.

Szerkesztői üzenet.

Dr. Gy. J. Lapzártá után érkezvén sajuálatunkra már nem nem használhattuk fel.

Közönség köréből.

Tekintetes Szerkesztőség!

Özinte köszönetemet fejezem ki azért, hogy a BARS egy nemrég száma vezércikkében nehai dr. *Brachról* kegyeletes igazsággal megemlékezik; emléktét megörökíteni kötelessége lenne *Léva* városának és közönségének, melynek érdekében 50 éven belül senki anny: hasznosat nem tett, mint a megboldogult; ne tessék kérem ezt a kérdést elaludni hagyni, de felssinen tartani s elsősorban szerény nézetem szerint *Léva* város és közönségének ama részét kellene összehozni, mely az ő működését kellőképen átélte és méltányolni képes.

Csekélyeségem inon is szívesen részt vesz mint kórkatoná és csekély tehetségemhez képest anyagilag is hozzájárulni örömmel teszek eleget kötelességemnek.

Kelt Bostercsebánya, 1913. nov. 30.

Köszönettel és kiváló tisztelettel
Levatic László s. k.

Örömmel hozsak ezen levelet a nyilvánosság elé, mert valóban dr. *Brach* érdemei elvülhetetlenek, a Léva város csak köteles hálaát róná le a megboldogult nevének méltó megörökítésével, melynek módját megtalálni a város előjáróságának s dr. *Brach* kortársainak vesz feladata.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó barátaink és ismerőseinknek, kik gyásunkban fájalmunkat részvétükkel enyhíteni szivesek voltak, a leg-hálásabb köszönetünket fejezzük ki.

Léva, 1913. december 4.

Bellán család.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A Bars legutóbbi számában, szives engedelmével, kötelességszerűleg utasítottam vissza a Lévai Hírlapnak egyik közleményében kifejezett azt az állítást, mely szerint az oroszokai cukorgyár ezekre menő összegeket fizetvén be a lévai kerületi munkásbiztosító pénztárba „ügyszólván fenntartója volt ennek a pénztárnak.” Ismételtlen kérem szives engedelmét, hogy multkorai állításomat, röviden bár, megokoljam.

Az 1907. évi XIX. t. c. alapján eszközölt mindennemű biztosításnak központi szerve az Orsz. Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár. Ennek helyi közvetítő szervei a kerületi (a lévai) és a vállalati (az oroszokai) pénztárak. Minden tag, akár a kerületi, akár a vállalati pénztárak útján gyakorolja jogait és kötelességeit, az O. P.-nak a tagja. Ebből önként következik, hogy a biztosítás kockázatát az Orsz. Pénztár viseli. Ha tehát a helyi szervek zárszámadásai nyereséggel záródnak, a nyereség az Orsz. Pénzt.-ba szállítandó be, ha veszteség mutatkozik, azt az O. P. fedezni köteles.

Az O. P. szempontjából tehát teljesen irreleváns, hogy a biztosítás akár a kerületi, akár a vállalati pénztárak útján történik-e. S mivel a vállalati pénztárak kezelési költségeit a vállalat tulajdonosa tartozik viselni s azok a munkaadók és biztosítottak által befizetett járulékokat nem terbelik, míg a ker. pénztárak a járulékbefizetelben bírják kezelési költségeik fedezetét, a vállalati pénztárak anyagilag előnyösebbek az O. P.-ra. Hogy miért csak anyagilag, azt esetleg egy más alkalommal fogom említeni.

A kérdés most már az, hogy érint-e s ha igen: mennyiben érinti a lévai ker. pénztárt az oroszokai cukorgyár kiválása.

Az emondottakból önként következik, hogy azok a célszatos híresztelések, mintha a kiválás folytán a ker. pénztárnak lét-alapja lenne megtámadva, jogosultsággal nem bírnak.

Az O. P., amely küönbén sem nyereszkedésre berendezett szervezet, a kiválás által mit sem veszített, semmivel sem tudná indokolni egy oly pénztárnak megszűntetését, amelynél az országban sok, jóval kisebb pénztára van. A pénztár feloszlásáról szallongó hírek tehát pusztán rémlátások. S ha meg sem teljesen közömbös az oroszokai cukorgyár kiválása a ker. pénztárra nézve, annak más a magyarázata.

Minden ker. pénztár u. i. ambitionálja azt, hogy a központi szerv, az O. P. támogatására rá ne szorujon, hogy kiadja a saját bevételeiből fedezhesse. A betegsegélyezés mérvét a törvény s az egészségügyi viszonyok határozzák meg, a pénztárak fenti céljukat főképp a kezelési költségeit szabályozása útján érhetik el. A minimumig re-

dukált kezelési költségek mellett akkora munkaerővel rendelkezék a pénztár, mely a vele szemben támasztott jogos igényeknek jól, gyorsan és pontosan megfeleljen, ez a pénztári adminisztráció elég kényes feladata. A kezelési költségek arányszáma pedig annál kedvezőbb, minél nagyobb a biztosított tagok száma.

Ez az a pont, melyen az oroszokai cukorgyár kiválása a lévai ker. pénztárt érinti. Kérdés, hogy milyen mérvben. Az oroszokai cukorgyár alkalmazottainak átlagos taglétszáma a f. év első 10 hónapjában 722 volt. A pénztár egész területén az átlagos taglétszám október hó végén 4664 tagot tüntetett fel. Ha az 1914. évre előrányozt, 16165 koronát kitevő kezelési költséget a tagok számával elosztjuk, kiűnik, hogy egy-egy tagra 3 korona 68 fillér, az oroszokai cukorgyár 722 alkalmazottjára tehát 2656 korona 96 fillér esett.

Ezek a számadatok autentikusak s érettük teljes felelősséget vállalok. Épen azért alkalmasak arra, hogy a Lévai Hírlap cikkezze s mindenki, aki közleményét olvasva megállapíthassa, hogy mennyiben fedi a valóságot az az állítás, mely szerint a lévai pénztár az oroszokai cukorgyárnak quasi kitarítottja volt.

A helyzet teljes megvilágítása előlából nem hagyhatom említés nélkül ama körülményt, hogy pénztárunk igazgatósága a magas taglétszám által kényeszerítve egy 1600 korona fizetéssel s 480 korona lakberrei javadalmazott I. oszt. kezelőbiztsi állás szervezését határozta el folyó év július havában. A cukorgyár alkalmazottjára nek kiváltával ez állás szervezése feleslegessé vált s ha az így felszabaduló 2080 koronát a gyár 722 alkalmazottjára eső 2656 korona 96 fillérből, mint kezelési költség-hanyadból levonjuk, kiűnik, hogy a cukorgyár 576 korona 96 fillér arán jutott ahhoz a — ha nem tudatlanágon, hanem rosszaságon, vagy legjobb esetben meg gondolatlanágon alapuló — deklarációnhoz, hogy a ker. pénztárnak ő volt a fenntartója.

Joggal feltételezem, hogy maga a kérdéses és igazán nagyarányú vállalat est sosem vindicálta magának.

S végül csak annyit:

Egy penztárról, mely a vármegyei iparilag legfejlettebb három járására s két r. t. város területére kiterjedő hatáskörrel bír, azt a szegénybelieket sütni, hogy egyetlen vállalatnak kitarítottja, meg az esetben sem lenne megengedett dolog, ha e tény valóban igaz lenne. Annál kevésbé megengedett akkor, ha ez állítás a valót nem fedi, küönbösen oly egyén részéről, aki a pénztárnak maga is biztosított tagja.

Léván, 1913. évi december hó 5.

Tokody István.

Nyilvános köszönet.

Ádler Gyuláné urasszony Hontfegyvernekről 6 zsák burgonyát, Kúrti Gusztávné pedig 10 koronát küldtek a Lévai Izs. Noegylet szegényei számára.

Fogadják a nemesen gondolkodó úrnők az egylet leghálásabb köszönetét.

Deák Adolf,
titkár.

Dr. Frommer Ignác,
elnök.

Köszönetnyilvánítás.

Gróf Coudenhove Kunóné urasszony 100 koronát, Dr. Radnyánszky Titusz főszolgabíró ur (Aranyosmarót) 24 koronát, Báthy Gyula esperes-plebános ur (Garamújfalú) néh. özv. Heinrich Ferencné elhunytja alkalmából koszorú megváltás címén 20 koronát, a mezeli körjegyzőség perselygyűjtésből 13 K 97 fillért, Kisóvár község 5 koronát, Mohi község 4 koronát, Weisz Simon lévai kereskedő ur egy ügyből eredő 3 koronát és végül Marosfalva község 2 zsák burgonyát és fél véka babot voltak szivesek árvaházunk előjaira adományozni.

Fogadják a nemeslelkű adakozók úgy magunk, mint kis árvaink hálás köszönetét.

Léva, 1913. december 5.

A választmány nevében:

Bellán Sándor törökkanalasi Schulpe Alfonz négyleti titkár. négyleti alelnök.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1913. évi nov. hó 30-tól 1913. évi dec. hó 7-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Pleva Mihály Halbavi J.		halva szül.
Krekovics K. Vaszarab J.	leány	Erzsébet
Jaszénovics Ö. Tonhaizer A.	fiú	Tibor István

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Válás
Lachki Elek Schweiger Jozsefné Juzász Lajos Zoymomi Erzsébet	izr. ref.

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Jónás Vilma	7 hó	Tüdőgyulladás

Lévai piaciárak.

Kovavezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány

Buza m.-mázsánként 20 kor. 40 fillértől 20 kor. 60 fill. Kétszeres 15 kor. — fill. 16 kor. — fill. Rozs 15 kor. — fill. 16 kor. 60 fill. Arpa 12 kor. 40 fill. 14 kor. — fill. Zab 13 kor. — fill. 17 kor. — fill. Kukorica 12 kor. 40 fill. 13 kor. 60 fill. — Lenese 32 kor. — fill. 33 kor. — fill. — Bab 16 kor. 40 fill. 18 kor. — fill. — Köles 12 kor. 40 fill. 13 kor. 40 fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetűl arankamentes 175—180 Vörös lóhere, kir arankás 165—175 Vörös lóhere, nagy arankás 150—160 Lucerna természetűl arankamentes 130—138 Lucerna, világos szemű arankás 115—102.

A világhírű és legújabb rendszert

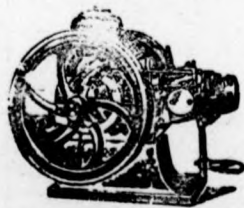
BOLINDER

NYERSOLAJ--MOTOROK

— és azok alkatrészei kizárólag —

— Anyos Imre cégnél kaphatók Budapest VI., Podmaniczky-utca 17.

Legkisebb nyersolajzükséglet! Feltétlen jól álló. Jutányon árak! Kedvező fizetés feltételek! Felvilágosítás és ingyen árjegyzék!

TELEFON 12-76.

MA moziban
3 előadás!

Az Apolló mozgósínház
műsora igen érdekes.

TÜZIFA

kapható házhoz szállítva
Hornyacsek Béla
 gazdaságában FELSŐZSEMBER, MONTMEGYE.

Szives tudomására adom az
 igen tisztelt vevőközönségnek
 hogy tiszteletben az előnyösen ismert

Occasio eladás

mint minden évben ez idén is folyó
 évi december hó 1-én veszi kezdetét.

Eladásra kerülnek: fekete és
 színes selyemszövetek 3-féle
 árban, különféle ruhaszövetek,
 batistok és ruhavásznak. —

Blumenthál Jónás

uri és női divattulzlet Léván.

Eladó ház

Honvéd-u. 24. számú ház — kényelmes
 és modern uri lakás — szabadkézből
 eladó. — Bővebb felvilágosítást ad a
 Kereskedelmi bank Léván.

Butorozott szoba

Különbejártú butorozott szoba hiva-
 talnoknál, esetleg reggelivel, Ladányi
 utcában november 1-től, kiadó. Cim a
 kiadóhivatalban.

Tűzifa

porosz kőszén és pirszén
 rendeléseket elfogad
 és házhoz szállít

Braun József és fia

Iroda: Honvéd-utca Wertheimerház.
 Telephon 12. szám.

Eladó ház.

Léván Teleky-utca 10. számú
 ház szabadkézből eladó.
 Bővebb értesítést ad a tu-
 tulajdonos vagy megbízottja
 Dr. Kersék János ügyvéd Léván.

Vasuti új menetrend 1913. október hó 1-től.

G.-Berzence—Léva. Léva—Csata—Párkány-Nána				Párkány-Nána—Csata—Léva. Léva—Gr.-Berzence			
Gr.-Berzence ind.	694	1225	5 ²⁵	Budapest ind.	705	210	655
Jálma . . .	610	1232	5 ³²	Bécs ind.	1110	925	450
Saskó-Váralja*	619	1242	5 ⁴²	Párkány-Nána ind.	5 ²⁰	855	108
Gr.-Szt.-Kereszt	626	1250	5 ⁵⁰	Kőhid-Gyarmath	5 ⁵⁵	910	128
Geletnek-Szklénó	648	109	6 ⁰⁹	Kéménd . . .	6 ⁰⁸	928	136
Szénásfalú-Vihnye	649	116	6 ¹⁶	Bény	619	934	147
Zsarnóca . . .	711	138	6 ²⁹	Csata	6 ²⁹	944	157
Zsarnóca-Fürész.*	716	143	6 ³⁴	Oroszka . . .	6 ³⁷	956	165
Garamrév . . .	722	150	6 ⁵⁰	Csata	6 ⁴⁴	1004	212
Rudnó	782	201	7 ⁰²	Garam-Damásd	6 ⁵⁸	1012	221
Ujbánya . . .	788	207	7 ⁰⁸	Zseliz	704	1028	282
Bars-Berzence 6. órh.*	748	218	7 ¹⁹	Nagy-Salló . .	728	1048	267
Gr.-Szt.-Benedek	807	288	7 ⁴¹	Alsó Várad . .	748	1108	312
Kovácsi	817	249	7 ⁵⁰	Nagy-Szecse . .	748	1108	312
Nagy-Koszmály	828	269	7 ⁵⁹	Léva	759	1119	317
Léva	843	316	8 ¹⁶	Léva	809	1250	704
Nagy-Szecse . .	5 ⁰⁴	851	824	Nagy-Koszmály	827	110	722
Alsó-Várad . . .	5 ¹⁴	901	834	Kovácsi	835	119	730
Nagy-Salló . . .	5 ²²	907	840	Gr.-Szt.-Benedek	858	139	748
Zeliz	5 ⁴⁶	927	840	Bars-Berzence 6. órh.	908	152	758
Garam-Damásd	609	945	840	Ujbánya	914	207	809
Oroszka	620	955	840	Rudnó	919	213	814
Csata	629	1004	840	Garamrév . . .	930	225	825
"	635	1010	840	Zsarnóca-Fürész.	936	232	831
"	650	1020	840	Zsarnóca	958	247	841
Bény	701	1081	840	Szénásfalú-Vihnye	1012	301	857
Kéménd	711	1041	840	Geletnek-Szklénó	1016	308	868
Kőhid-Gyarmath	723	1063	840	Garam-Szt.-Kereszt	1080	329	921
Párkány-Nána érk.	787	1107	840	Saskó-Váralja	1087	337	928
Budapest felé . ind.	837	321	807	Jálma	1046	347	937
"	831	1286	855	Gr.-Berzence . .	1053	356	944
"	1115	545	1035				
"	940	200	945				
"	757						
Bécs felé	826	1135	308				
"							
"	1214	540	625				

A garmkovácsii—ar.maróti vonalon.

809	1250	702	ind.	LÉVA	érk.	843	316	816
7702	7704	7705	állomások:			7701	7711	7713
sz. vonat	sz. vonat	sz. vonat				sz. vonat	sz. vonat	sz. vonat
840	254	757	U	Garamkovácsi . . .	△	811	212	650
846	301	703		Kovácsimocsár (f.m.h.)		806	204	642
906	321	823		Valkócs		749	140	619
916	331	833		Perlep		738	133	603
926	341	843		Ar.maróti megálló		727	106	546
930	346	847		Petőtelep (m. r. h.)		724	102	512
938	351	855		Aranyosmarót . . .	∇	712	1230	520

„Utmutató“ legújabb vasuti menetrend
 kapható:

Nyitrai és Társa r. t.

könyv-, papir- és zeneműkereskedésben Léván.

Holzmann Bódog Férfi és Női Divatáruháza

Telefon 25.

Léva, Vigadó épület.

Telefon 25.

Van szerencsém meghívni a t. vevő közönséget
 a decz. 1-én kezdődő és 24-ig tartó

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO VÁSÁRRA

mely alkalommal az összes árucikkeim mélyen leszállított áron kerülnek eladásra.

Szives látogatását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

HOLZMANN BÓDOG.

Császárfürdő. Budapest. Nyári és téli gyógyhely a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú Kénes hévvízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszaphorogatók, uszodák, külön hőigyek és urak részére, Török-, kő- és márványfürdők: hőlég-, szensavas- és villamosvízfürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen ivó-kúra és légzőszervek hurutos eseteiben a testi pangásoknál 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak: Gyógy és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság.

Szives tudomására adom a t. közönségnek, hogy szövetraktáramban nagy választék áll nyári és őszi legfinomabb **hazai és angol** divat szövetekből.

Kedvező feltételek és jutányos árak. — Kérem tehát ezen kedvező alkalmat felhasználni és ruha szükségletét ilyen előnyösen nálam beszerezni.

Kiváló tisztelettel

BORCSÁNYI GYULA
férfiszabó
a nagytőzsde mellett.

ROHN MANÓ

kályhásmester

Mozaik és Műkölep gyártó Léva.

50 % tüzelő anyag megtakarítás.

Kelleme és egészséges fűtés, ha kályhát az általam feltalált módszer szerint rakatja.

COKSZ és SZÉN-FÜTESRE igen alkalmas.

Elvállalom új kályhák és tűzhelyek felállítását a legdíszesebb kivitelig.

Továbbá a már használatban levő kályhák-nak az új módszerre való átalakítását.

Az építendő közönség becses figyelmét felhívom saját gyártmányu

Mozaik és műkö

járdás lapjaimra egyszerű s díszes kivitelben melyek állandóan nagyobb mennyiségben raktáron vannak, vagy tetszés szerinti kivitelben is rendelhetők.

KARÁCSONYI VÁSÁR!

KERN TESTVÉREK

fűszer. gyarmatáru és vasnagykereskedésében

Alapított: 1881.

LÉVA.

Telefon 14. szám.

Mindennemű fűszer és csemegeárak.

Karácsonyi cukorkák, függelékek, karácsonyfadiszek

a legnagyobb választékban, a legolcsóbb árak mellett: Szalon cukor, dessert cukorka, déli-gyümölcs, almeria olasz szőlő stb.

Karácsonyi ünnepek előtti héten

friss élő balatontavi és dunai halak

— **KARÁCSONYI KIS SONKÁK.** —

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok:

Modern háztartási és konyhatelszerelési cikkek, galuska szaggatógép, gyümölcs és burgonya passirozó, húsvágógép, kávéőrölgép, konyhai mérleg, teaőzők, szén- és villamos vasalók, szesz és villamos gyorsforralók, tiszta alumínium és valódi nikkell főzőedények, fa- és széntartók, kályha ellenzők (paravánok).

— **Varrógépek és korcsolyák gyári raktára.**

AUTO-fuvarozási vállalat.

Az utazóközönség szives figyelmébe ajánlom az új, fényes kiállítású **Fiát** autót, mellyel a legnagyobb turautakra is vállalkozom. Tisztelettel adom tudtára a t. cz. utazóközönségnek, hogy a kilométerdíjakat **tetemesen leszállítottam**

és úgy Léva és vidéke összes autofuvarozó vállalkozóinál olcsóbban járok.

Autótulajdonosok figyelmébe ajánlom a híres **MICHELIN** és **PIRELLI** autogummimat, melyet kívánságra adott méret szerint raktáron tartok.

IFJ. KRIEK JENŐ, Mángorló utca 17.

A Budapesti Asztalos
Ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

és szövetkezet

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja,
Budapest, VIII., József-körut 28. (Békkocsis-utca sarkán) **Budapest, VIII. kerület Üllői-ut 18.**

állandó

lakásberendezési kiállítása

nyitva reggel nyolcz órától este nyolcz óráig.

Beléptidij nincsen.

„CLUB“ cigarettapapíros

csak az itten látható
jelvényekkel valódi.

Minden könyvecske 100 lap.

!! Utánzatoktól óvakodjunk !!

Eladó ház.

Léván Galamb-utca 2. számú
ház eladó. Ugyanott egy
elegánsan butorozott szoba is
■ azonnal kiadó. ■

Elsőrendű porosz kőszén és kokszt

házhoz szállítva
bármily mennyiségben

— K A P H A T Ó : —
SPITZ ARMIN

szállító vállalatánál

Léva. Szepesi-utca 12. szám
(Schubert-féle ház).

== Kölcsonkönyvtár ==

NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében LÉVÁN.

Előfizetés bármely nap kezdhető.

8 napi próbára

küldök mindenkinek
utánvétellel 3 évi jótállással:

	Amer. nickelóra K 280
	Szab. Roskopfora „ 3—
	Amer. aranyóra „ 3—
	Vasuti Roskopfora „ 4—
	Rosk. duplaed. „ 4 50
	Lapos témóra „ 5—
	Ezüst utánz. dupl. fed. „ 6—
	14 kar. aranyóra „ 18—
	Valódi Omega óra „ 20—
	Rádium világító- ébresztő „ 4—
	Rádium 2 harangu ébresztő „ 5—
	Rádium 4 har. ébr. „ 6—
	Rádium zene-ébr. „ 8—
	Ingaóra 75 cm „ 8—
	Ingaóra tor. ütővel „ 10—
	Ingaóra zene- és ütőszerkezettel „ 14—
	Kerekóra ébreszt. „ 6—

Közönséges ébresztő óra K 2—, 3 évi írásbeli
jótállás — Sztéküldés utánvétellel.

BÖHNEL MIKSA, Bécs,
IV., Margarethenstrasse 27/1.
Eredeti gyári árjegyzék ingyen.

AUTÓ

bérelhető

órákra és
napokra

Léván, Városi szálloda.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom
céljára épült házamban nagy választéku
állandó gépkiallítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és
Schrantz gőzcseplő készletek, eredeti Melichár-féle
vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök,
valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.
Világhírű RAPID láncoskutat.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése
és felállítása jutányos árakban.

Feltűnő olcsó

Karácsonyi ocassiót rendez

november 30-tól december 31-ig

Schönstein Henrik
divatáru üzlete

Melyen leszállított árban kaphatók:
Kosztüm-, bluz- és pongyola
kelmék, fekete és színes sely-
mek, kézimunkák, szőrme,
vászon és damaszt árúk, bar-
chetek és az összes divat-
cikkek.

LÉVÁN, Petőfi utca.

Legújabb risellő és madeira
minták.

Maradékok minden elfogadható árt értek eladtnak.

Maradékok minden elfogadható árt értek eladtnak.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokat vasal

Léva

Klapka-utca 22.